

PLAN DZIAŁANIA KT 38 ds. Przetworów Owocowych i Warzywnych

STRESZCZENIE

KT 38 ds. Przetworów Owocowych i Warzywnych zajmuje się opracowywaniem, adaptacją i nowelizacją norm dotyczących terminologii, wymagań jakościowych, metod badań, pakowania, przechowywania, transportu w zakresie: półprzetworów i przetworów owocowych, warzywnych i grzybowych oraz octu winnego i spirytusowego, musztardy, preparatów enzymatycznych i pektynowych.

Normy będące w zakresie odpowiedzialności KT 38 są wykorzystywane przez przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją, obrotem i wykorzystywaniem produktów i półproduktów owocowych i warzywnych oraz przez laboratoria badawcze, kontrolne i usługowe.

Korzyści płynące z działalności KT 38 to dostarczanie polskiemu przemysłowi przetwórczemu i firmom z nim związanym narzędzi umożliwiających standaryzację i kontrolę jakości produktów owocowych i warzywnych, w postaci norm przedmiotowych i analitycznych. Implementacja norm unijnych i międzynarodowych, zapewniająca zgodność krajowych norm z wymaganiami ustawodawstwa Unii Europejskiej oraz dostosowanie do nowoczesnych metod badawczych stosowanych w Europie i na świecie sprzyja doskonaleniu jakości i rozwojowi eksportu polskich produktów branży owocowo-warzywnej.

Priorytety pracy KT 38 obejmują m.in. utrzymywanie stałego kontaktu i współpracy z europejską organizacją normalizacyjną: CEN/SS C01 Food Products oraz międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi: ISO/TC34 Food products, ISO/TC 34/SC 3, Fruit and vegetable products (członkostwo "P" - *participating member*), ISO TC 34/SC 14 Fresh, dry and dried fruits and vegetables (członkostwo "O" (*observer*)).

Współpraca z tymi organizacjami polega na śledzeniu postępu prac normalizacyjnych, głosowaniu nad nowymi i nowelizowanymi projektami oraz wnioskowaniu o nadawanie statusu PN normom międzynarodowym możliwie szybko po ich publikacji. Normy o szczególnym znaczeniu dla branży powinny być możliwe szybko przygotowywane w polskiej wersji językowej.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

W ostatnich dekadach nastąpił duży rozwój wiedzy w zakresie znaczenia owoców, warzyw i produktów z nich otrzymywanych w prewencji wielu chorób cywilizacyjnych i utrzymywania prawidłowych funkcji organizmu. Prowadzone są kampanie społeczne mające na celu zwiększenie spożycia produktów z tej grupy. Uwzględniając szczególną rolę produktów owocowych i warzywnych objęte są one w Unii Europejskiej regulacjami prawnymi, z których najważniejsze to dyrektywa Rady 2001/112/WE odnosząca się do soków owocowych i niektórych podobnych produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi (tzw. dyrektywa sokowa) i zmieniająca ją Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/12/UE z dnia 19 kwietnia 2012 r. oraz Dyrektywa Rady 2001/113/WE z dnia 20 grudnia 2001 r.

odnosząca się do dżemów owocowych, galaretek i marmolady oraz słodzonego przecieru z kasztanów przeznaczonych do spożycia przez ludzi. Szczególnie istotna dla branży jest dyrektywa sokowa, która ma na celu zapewnienie autentyczności i wysokiej jakości soków i nektarów owocowych. Równolegle z coraz głębszym poznaniem składu owoców i warzyw oraz rozwojem systemów kontroli i samokontroli w przemyśle owocowo-warzywnym następuje rozwój nowoczesnych technik analitycznych. Pociąga to za sobą zarówno konieczność wprowadzania nowych norm analitycznych, wykorzystujących współczesny warsztat naukowy, jak również doskonalenie i rozwój norm jakościowych i dostosowanie ich zarówno do zmieniających się wymogów prawnych jak i do większych możliwości analitycznych.

Konieczność zmian i nowelizacji w dziedzinie normalizacyjnej wynika również z wprowadzania nowych technik przetwarzania i utrwalania żywności oraz nowych rodzajów produktów (np. produkty niskoprzetworzone, utrwalone za pomocą wysokich ciśnień hydrostatycznych, metod radiacyjnych, produkty pakowane w modyfikowanej atmosferze, produkty wzbogacane w różne prozdrowotne komponenty, produkty przetwarzane metodami biotechnologicznymi itp.).

Niezwykle istotna jest również kwestia bezpieczeństwa żywności, zarówno w aspekcie badania skażeń chemicznych i mikrobiologicznych jak i kontroli właściwego poziomu dozwolonych substancji dodatkowych.

Strony zainteresowane rozwojem normalizacji w dziedzinie przetwórstwa owocowo-warzywnego to przede wszystkim przemysł, organizacje branżowe, dostawcy jak również konsumenci, zainteresowani bezpieczeństwem oraz wysoką i standaryzowaną jakością nabywanych produktów.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Polska jest jednym z najbardziej liczących się w Europie producentów owoców i warzyw. Jesteśmy czwartym, po Hiszpanii, Włoszech i Francji producentem produktów ogrodniczych w UE; udział Polski w łącznych zbiorach owoców w UE wynosi 7-8 % a warzyw 8-9%. Polska jest również największym w Unii producentem zagęszczonego soku jabłkowego i zagęszczonych soków z owoców miękkich oraz mrożonych owoców.

Wg danych zawartych w opracowaniu IERiGŻ (Nosecka, 2014) w 2013 r. zbiory owoców w Polsce wynosiły 4,1 mln t (w tym jabłek 3,1 mln ton) a warzyw 4,0 mln ton, przy całkowitej produkcji w krajach UE odpowiednio 37,9 i 60,3 mln t.

Produkcja przetworów owocowych w ubiegłym roku wynosiła ok. 1015 tys. a przetworów warzywnych – 1070 tys. ton, w tym 580 tys. ton stanowiły warzywa mrożone. Na rynku światowym i unijnym Polska liczy się przede wszystkim jako producent i dostawca półproduktów: mrożonych owoców i warzyw i zagęszczonych soków, gorsza jest natomiast pozycja naszego kraju w produkcji wyrobów gotowych do spożycia, takich jak dżemy, marynaty, konserwy i susze, których dostawy z Polski w latach 2008-2010 stanowiły jedynie 2% unijnego przywozu tych produktów [Nosecka, Przem. Ferm. i Owoc. Warz., 7-8, 2011].

Istotnym segmentem branży owocowo-warzywnej jest rynek soków, nektarów i napojów owocowych i warzywnych. Łączna produkcja tego asortymentu w 2013 r. wynosiła 1,5 mln ton. Od 2009 r. obserwuje się jednak stały spadek spożycia tych produktów.

Łączny eksport świeżych owoców i warzyw w 2013 r. wynosił 1,78 mln ton a przetworów owocowych i warzywnych – 1,46 mln ton; łączne wpływy z eksportu wyniosły 2,48 mld euro. Eksport produktów ogrodnictwa (razem z pieczarkami) stanowił 14,4% wartości produktów krajowego sektora rolno-spożywczego.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Realizacja prac KT 38 powinna skutkować dostosowaniem norm objętych zakresem działalności Komitetu do wymogów współczesnego przemysłu przetwórczego oraz obrotu produktami owocowymi i warzywnymi. Powinna sprzyjać usunięciu barier technicznych, rozwojowi tego sektora i podnoszeniu jego konkurencyjności na rynku europejskim i światowym. Skutkiem działalności KT 38 powinno być przyczynianie się do zwiększenia bezpieczeństwa produktów owocowych i warzywnych i podnoszenia ich jakości prozdrowotnej.

Oczekiwanym rezultatem jest również wsparcie przepisów prawnych w kontekście harmonizacji norm krajowych.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

Cele KT 38:

- współpraca z ISO TC 34/SC 3, ISO TC 34/SC 14 oraz CEN/SS C01 - opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych, udział w okresowych przeglądach norm, ewentualny udział ekspertów w pracach grup roboczych tych organizacji,
- dokonywanie systematycznych przeglądów PN – zapewnianie aktualności zbioru PN,
- wprowadzanie nowych i nowelizacja istniejących PN oraz tłumaczenie norm europejskich, międzynarodowych w przypadku zgłoszenia zainteresowania przez przedsiębiorstwo, organizację branżową lub inne podmioty,
- przyczynianie się do zapewnienia bezpieczeństwa produktów oraz zapewnienia zdrowia konsumentów.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

W celu osiągnięcia powyższych celów KT 38 realizuje następującą strategię:

- aktywne poszukiwanie sponsorów do realizacji prac normalizacyjnych, głównie spośród producentów przetworów owocowych i warzywnych oraz organizacji branżowych,
- aktywne poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych,
- określenie niezbędnej współpracy z innymi KT/KZ
- aktywny udział w tworzeniu Norm Europejskich i Międzynarodowych.

4.3. Aspekty środowiskowe

Działalność KT 38 nie wpływa bezpośrednio na aspekty środowiskowe, w tym na ochronę środowiska.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Czynniki, które mogą mieć negatywny wpływ na działalność KT 38 to m.in.:

- brak aktywnego, w tym finansowego, zaangażowania środowiska biznesowego w prowadzeniu prac normalizacyjnych,
- brak, w niektórych zakresach tematycznych - ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy lub innego dokumentu normalizacyjnego.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Aktualnie brak jest zainteresowanych finansowaniem prac na zamówienie.